

VERSLAG VAN HET LANDELIJK BROEDVOGELONDERZOEK 1970

Inleiding.

In 1970 werden de volgende soorten onderzocht: boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw, paapje, zwarte roodstaart, braamsluiper en wielewaal. In de keuze van de soorten is op de duur een zekere eenzijdigheid ontstaan: drie soorten zwaluwen en nog vier andere zangvogels. Ook in 1971 zullen alleen zangvogels onderzocht worden. Onder andere groepen vogels zijn ook soorten die in ons onderzoekskader zouden passen. We denken bijv. aan kievit, tureluur, slobbeend, zomertaling en ongetwijfeld vele andere.

We zijn van mening dat soortenonderzoek voor het hele land zinvol is, naast de gebiedsinventarisaties voor alle vogelsoorten die op verschillende plaatsen in ons land gedaan worden. Diverse soorten vragen een zo speciale aanpak, dat het voordelen biedt als een bewerker zich geheel op één vogel kan konsentreren. Er is dan kans op een grotere verdieping. Of die bereikt wordt hangt af van factoren als aantal medewerkers, beschikbare tijd van de bewerker, moeilijkheid van de soort. Om deze redenen zullen de resultaten per soort zeer sterk uiteenlopen. Het is danook onjuist de resultaten van de bewerkers met elkaar te gaan vergelijken. Ieder onderzoek staat volkomen op zichzelf.

Van fuyt en roek verschenen het afgelopen jaar in samenwerking met het RIVON (nu RIN) uitgebreide rapporten. Over de grutto zal in de serie wetenschappe-

lijke mededelingen van de KNNV binnenkort een deel verschijnen. Het onderzoek van deze drie soorten werd al voor 1970 beëindigd.

De medewerking aan het onderzoek was dit jaar wat de drie zwaluwen betreft goed. Over de andere soorten kwamen minder berichten binnen. We hebben de beschikking over een kaartsysteem van medewerkers aan het gehele onderzoek. Dit systeem is per provincie per gemeente gerangschikt. Boerenzwaluw (bewerker J. Philippona, Noordermeent 29, Kraggenburg (N.O.B.)) In 1970 kwamen meer gegevens binnen dan in het vorige jaar. Het is nog niet gelukt met het bewerken van het materiaal een begin te maken. Hopelijk kan dit in 1971 gebeuren. Het onderzoek wordt niet voortgezet.

Huiszwaluw (bewerker J. Philippona)

De gegevens over de jaren 1966 t/m 1969 zijn in een stencil verwerkt, dat aan de medewerkers is toegezonden. Er werden ruim 36.000 nesten geteld. Het geschatte totaal voor Nederland is tussen 62.500 en 73.500. Het is echter niet uitgesloten dat zelfs de hoogste schatting nog aan de lage kant is. Het onderzoek wordt niet voortgezet. De gegevens over 1970 beloven voor bepaalde gebieden belangrijke aanvullingen te verstrekken. Aan een publikatie wordt gewerkt.

Oeverzwaluw (bewerkers H.N. Leys en J.J.F.E. de Wilde, Diedenweg 14, Ede).

Het groot opgezette onderzoek had goede resultaten. Het aantal vastgestelde broedparen per provincie was in 1970: Groningen: 170, Friesland: 1133, Drenthe: 1491, Overijssel: 1162, Oost Flevoland: 310, Gelderland: 2000, Utrecht: 528, Noord-Holland: 1080, Zuid-Holland: 828, Zeeland: 718, Noord-Brabant: 2190, Limburg: 3835. Totaal ca. 15.500 broedparen in ca. 570 kolonies. Vrijwel zeker zijn er nog meer kolonies. Het onderzoek wordt voortgezet. Alle medewerkers krijgen voorjaar 1971 een voorlopige verspreidingskaart met uitvoerige instructies.

Paapje (bewerker J.J. Frieswijk, Burg.v.d. Pollstraat 483, Amsterdam-W'')

Tot nu toe kwamen zeer weinig gegevens binnen. In het Waddendistrict (kuststrook ten noorden van de Verbrande Pan (bij Bergen) tot en met Schiermonnikoog) zouden 350 paar voorkomen, waarvan 300 op de eilanden. Over andere delen van ons land is nog weinig of niets te zeggen. Het onderzoek wordt voortgezet.

Zwarte Roodstaart (bewerkers B.v.d. Veen en D.A. Vleugel) Borniastr. 89, Leeuwarden. Het is nu nog niet mogelijk te zeggen wat de resultaten zullen zijn van het onderzoek. Zeer waarschijnlijk wordt het onderzoek wel in 1971 voortgezet.

Braamsluiper (bewerker J. Taapken, Utrechtseweg 43, Hilversum).

Er kwamen weinig gegevens binnen die wijzen op broeden. Pas meermalige waarnemingen van zingende mannetjes op bepaalde plaatsen kunnen als broedgevallen worden aangemerkt. Het onderzoek wordt voortgezet.

Wielewaal (bewerker M. Boumar, Naarderstraat 256, Huizen)

Dit jaar is voor het eerst een redelijk aantal gegevens binnengekomen.

Vooraf van Limburg, Twente en een aantal gemeentes in Drente (ook N.-Holland boven het Noordzeekanaal en Texel) is een aanvaardbaar overzicht samen te stellen. Het is echter wat de overige provincies betreft een vrij moeilijke zaak om ook daarover een redelijk gefundeerd aantal op te geven. Tot nu toe werden ± 220 broedgevallen over het jaar 1970 gemeld en er komen gelukkig nog steeds gegevens binnen.

Het jaar 1971 zal zo goed als zeker het laatste jaar zijn waarin het onderzoek zal kunnen plaatsvinden. In het bijzonder wat betreft de provincies Friesland, Groningen, Midden- en West-Overijssel en Noord-Brabant worden meer gegevens gevraagd. De bewerker ziet gegevens over 1970 als nog met belangstelling tegemoet en zal ook in 1971 gaarne zoveel mogelijk gegevens uit deze provincies ontvangen.

Na winter '71 (vermoedelijk niet eerder) zal aan de uitwerking van de gegevens kunnen worden begonnen.

Lijst van soorten voor 1971

Oeverzwaluw, Paapje, Zwarte Roodstaart, Braamsluiper, Sprinkhaanrietzanger, Wielewaal en Appelvink.

Vergadering van bewerkers.

Op 25 september 1970 vergaderden de bewerkers in Amersfoort. Over de in bewerking zijnde soorten werd verslag gedaan. De nieuwe bewerkers waren aanwezig om kennis te maken en hun onderzoek toe te lichten: P.J. Zomerdijk-Sprinkhaanrietzanger, N.v.d. Beek en A. Smit-Appelvink.

Bij de uitbouw van een onderzoek blijven de onkosten voor verschillende bewerkers een bezwaar. Deze kosten bestaan uit papier, stencils, postzegels, afdraaien en reiskosten. Een bewerker moet in zijn onderzoek zelf een vrij groot deel van de inventarisaties uitvoeren voor het verkrijgen van een enigszins afgerond beeld, hetzij voor het hele land, hetzij voor bepaalde delen van het verspreidingsgebied.

Oproep tot medewerking

Zoals gewoonlijk wordt de oproep gezonden aan de redakties van tijdschriften en aan Vogelwerkgroepen en Vogelwachten. Veel dank voor het opnemen van onze oproepen in verleden en toekomst!

Zonder deze medewerking zou er van het onderzoek heel wat minder terecht zijn gekomen. Ook was het prettig dat Bert Garthoff weer aandacht besteedde aan het broedvogelonderzoek.

Toekomstig onderzoek

Zoals gezegd kunnen er nog meer soorten onderzocht worden. Aanmeldingen van bewerkers zijn welkom. Vóór een onderzoek start, moet wel vaststaan dat de soort niet eerder door anderen in studie is genomen. Aspirant bewerkers moeten zich realiseren, dat er aan het uitwerken van de binnengekomen gegevens veel tijd besteed moet worden.

Namens het Contactorgaan voor vogelstudie van de K.N.N.V.
J.Philippona, Noordermeent 29 Kraggenburg (NOP).